

Høringsvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse

(Implementering af affaldsdirektivets minimumskrav til eksisterende udvidede producentansvarsordninger, indførelse af udvidet producentansvar for emballage og modernisering af indsamling og behandling af elektronikaffald)

D. 7. november 2019 anmodede Miljø- og Fødevarerministeriet ved e-mail Plastic Change om at indgive høringsvar vedrørende udkastet til lovforslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse senest d. 13. december 2019. Vi fokuserer i vores høringsvar på indførelsen af udvidet producentansvar for emballage. Generelt set er vi positivt indstillet overfor udkastet. Dog har vi følgende bemærkninger.

Definition af formålet med udvidet producentansvar

Udkastet til lovforslag fastslår, at formålet med udvidet producentansvarsordninger er, "at producenterne for egen regning varetager tilbagetagning og håndtering af den mængde affald, som svarer til producentens markedsførte mængde af det pågældende produkt". Det er afgørende, at lovgivningen reducerer den producerede mængde engangsemballage, hvilket bør fremgå af formålet med udvidet producentansvarsordningerne. Engangsemballage bliver, jf. EU's engangsplastikdirektiv, normalt defineret som produkter, der kun kan bruges én gang eller i en kort periode, hvorefter de smides ud. Det er i relation til dette vigtigt, at man er opmærksom på, at "free riders" ikke omgår lovgivningen ved at markere produkter, der reelt er engangsprodukter som flergangsprodukter, hvilket bl.a. er sket i Frankrig og Belgien. På baggrund af dette anbefaler vi, at man ændrer formålserklæringen til:

At give producenterne økonomisk incitament til (1) at reducere mængden af engangsemballage placeret på markedet, (2) at designe den resterende emballage mht. genbrug og genanvendelse, samt (3) at varetage genbrugs- og genanvendelsessystemer.

Dette formål giver i højere grad mulighed for at benytte den politiske værktøjskasse, som jf. EU's affaldshieraki, sikrer en reel overgang til cirkulær økonomi til gavn for miljøet.

Definition af producent som varemærkeindehaver, importør og distancesælger

Udkastet til lovforslag definerer producentbegrebet, som varemærkeindehavere, importører og distancesælgere. Det er vigtigt, at denne definition ikke indeholder smuthuller, som giver "free riders" mulighed for at komme udenom lovgivningen, da dette kan have store negative konsekvenser for miljøet, samt give forvrængede konkurrenceforhold. Med afsæt i dette foreslår vi, at man opretter en følgegruppe bestående af eksperter og interessenter på området, som holder skarpt øje med, hvordan dette fungerer i praksis.

Risici ved mulighed for bagatelgrænse

Udkastet til lovforslag giver Miljøministeren mulighed for at indføre en bagatelgrænse for producenter og importører, der markedsfører meget små mængder af emballage. Argumentet for dette er, at producenterne ikke skal underlægges "uforholdsmæssigt store administrative og økonomiske byrder." Dette er imidlertid problematisk, da det kan udnyttes af større producenter og importører til at komme udenom at skulle bidrage til kollektive ordninger, eller selv at skulle genbruge og genanvende deres emballage, hvilket har store konsekvenser for miljøet, samt øger sandsynligheden for "free riders". På baggrund af dette mener vi, at importører, der falder under bagatelgrænsen, bør betale et mindre beløb, som understøtter at deres emballage genbruges eller genanvendes.

Erfaringer med egenkontrol

Udkastet til lovforslag bemyndiger Miljøministeren til at fastsætte regler, der forpligter producenter, importører og kollektive ordninger til at føre egenkontrol med omkostningerne ved det udvidede producentansvar, og kvaliteten af dataindsamlingen om det udvidede producentansvar. Erfaringerne med egenkontrol i Belgien viser imidlertid, at kontrolmekanismerne har en meget begrænset effekt, og derfor udelukkende skaber besvær for producenter, importører og kollektive ordninger, der overholder lovgivningen, mens det giver "free riders", der ikke overholder lovgivningen, en konkurrencefordel (Se evt. <https://recyclingnetwerk.org/2019/10/03/belgiums-recycling-is-overrated/> og <https://recyclingnetwerk.org/2017/10/04/overheid-moet-ambtenaren-zwerfvuil-laten-monitoren-zonder-inmenging-van-vervuilende-industrie/>) Det er uklart, om §9a skal underlægges det samme tilsyn som §9p. Ligesom det er uklart, om det skal være strafbart for producenter, importører og kollektive ordninger ikke at efterleve §9a. Begge dele er jf. ovenstående kritisabelt, og det er derfor vores klare anbefaling, at man gennem en statslig tilsynsmyndighed både fører tilsyn og håndhæver forpligtelserne i §9a med straf, samt

at denne statslige tilsynsmyndighed tilføres den fornødne mængde ressourcer. Dette bør under alle omstændigheder udspecificeres i lovforslaget.

Anbefaling til graduering af bidrag til kollektive ordninger

Udkastet til lovforslag indfører, at Miljøministeren kan fastsætte regler om graduering af bidrag til kollektive ordninger for at give producenterne incitament til på den ene side at fremme reparerbarhed, genbrugelighed og genanvendelighed, og på den anden side undgå skadelige kemikalier. Vi hilser dette varmt velkomment, da det er fuldstændig afgørende for at opnå en reel overgang til cirkulær økonomi til gavn for mennesker, dyr, natur og klima, at producenterne foretager en adfærdsændring, som sætter en stopper for den nuværende overproduktion af engangsemballage. Med afsæt i dette anbefaler vi, at man regulerer producenternes adfærd ved at indføre afgifter på engangsemballage efter deres evne til at indgå i en reel cirkulær økonomi. Vi mener altså, at man:

- 1) Bør pålægge engangsemballage højere afgifter end flergangsemballage.
- 2) Bør pålægge emballager med skadelige kemikalier højere afgifter end emballager uden skadelige kemikalier (Se f.eks. Ciel's report "Public & Health: The Hidden Costs of a Plastic Planet": <https://www.ciel.org/wp-content/uploads/2019/02/Plastic-and-Health-The-Hidden-Costs-of-a-Plastic-Planet-February-2019.pdf>).
- 3) Bør pålægge emballager i "closed loop reuse systems" meget små eller slet ingen afgifter.
- 4) Bør øremærke afgifternes indtægt til at oprette "closed loop reuse system."

Anbefaling til det videre arbejde

Vi sætter pris på denne anmodning om at indgive høringssvar vedr. udkastet til lovforslag, men stiller os kritiske overfor, hvorfor vi ikke blev inviteret til at deltage i følgegruppemøderne, eftersom vi er den eneste miljøorganisation i Danmark, som har plastikforurening som sit primære fokusområde, og derfor udgør en vigtig ekspert og interessant i forhold til indførelsen af udvidet producentansvar for emballage i Danmark. Vi har observatørstatus i FN, er dansk repræsentant i styregruppen for den internationale organisation Break Free from Plastic, samt har et tæt samarbejde med den europæiske organisation Rethink Plastic Alliance. Derudover var vi i 2014-2018 med til at sætte plastikforurening på dagsordenen i Danmark gennem det anerkendte Projekt Plastfrit Hav, som kortlagde plastikforureningen i Danmark vedrørende både mikro- og makroplastik og igangsatte en mængde "citizen science"-programmer, og har derfor en bred folkelig forankring. På baggrund af dette er det vores klare anbefaling, at vi inddrages i følgegruppens videre arbejde angående udvidet producentansvar for emballage i Danmark, samt at vi fremadrettet opnår

Plastic Change
Islands Brygge 39
2300 København S
13-12-2019

plastic change

et endnu tættere samarbejde med Miljø- og Fødevareministeriet vedrørende overgangen til cirkulær økonomi. Afslutningsvist vil vi gerne understrege, at formålet med indførelsen af udvidet producentansvar på emballage i Danmark er at mindske vores produktion af engangsemballage, hvilket vi mener, bør være den overordnede vision, og dermed rettesnor for projektet.